coordinates of its corners and centres of the barrows were determined with the GPS, and measurements of the barrow-mounds were taken.

The barrow cemetery had 16 barrows situated in the distance of 1–3 m to 5–10 m from one another. The barrows were 0.5 to 1.2 m high and had 7 to 10 m in diameter; some of them were surrounded by ditches. Most of the barrow-mounds had the form of a low flattened hemisphere; some tops were levelled, and almost all of the barrows bore certain deformations: their southern slopes looked to be splayed off (as if affected by the southern wind dominating in the territory). Some of the mounds looked to be ploughed off or levelled; some became plane. Besides that, on some of the barrows there were old partly fallen-in pits.

Presumably the barrow cemetery was datable to the mid 1st – early 2nd millennium A.D.

ŽVALGOMIEJI ARCHEOLOGINIAI TYRINĖJIMAI PANEMUNĖJE

Laura DEVEIKYTĖ

2005 m. lapkričio mėnesį KPC vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus Pietų Lietuvoje Panemunėje esančiuose neaiškios vertės archeologiniuose objektuose. Ekspedicijos metu tirti 4 neaiškios kultūrinės vertės archeologijos objektai: Panemunės sodybvietė, vadinama Morkaus kalnu (Druskininkų saviv., Leipalingio sen.), Krikštonių dvarvietė (Lazdijų r., Noragėlių sen.), Vosbūčių kaimavietė (Lazdijų r., Noragėlių sen.), Ulčičių spėjamas piliakalnis, vadinamas Ožkų malūnu (Varėnos r., Merkinės sen.,). Minėti objektai rasti ir lokalizuoti 2003 m. žvalgomosios archeologinės ekspedicijos metu. Tada buvo žvalgomas Panemunio ruožas tarp Alytaus ir Liškiavos, vietovės, kurias turėtų užlieti projektuojamos Nemuno užtvankos vanduo.

Panemunės sodybvietė, vadinama Morkaus kalnu, yra 300 m į P nuo Nemuno. V ji ribojasi su kaimo keliuku. Tai kalva, kurios viršuje yra lygi apie 17 m ilgio ir apie 20 m pločio aikštelė, orientuota ŠV–PR kryptimi. Aikštelės PR pakraštyje yra apie 20 m ilgio, apie 10 m pločio ir iki 1 m aukščio pylimas. Iki 5 m aukščio kalvos PV šlaitas leidžiasi į šlapią užpelkėjusią pievą, kurioje yra nedidelis tvenkinukas. ŠR šlaitas status, apie 10 m aukščio, jis nusileidžia į čia tekančio bevardžio upeliuko slėnį. Kalvos aikštelėje yra išlikę 23 m ilgio, 11 m pločio buvusio pastato pamatai, orientuoti ŠR–PV. Į P nuo pastato pamatų, šalia jų, yra gili 6 m skersmens duobė akmenimis išmūrytais šonais.

2003 m. žvalgymo duomenimis, „kalva būdinga ankstyvajam piliakalniui, ant kurio išlyginto viršaus vėliau buvo pastatytas dvaro pastatas“.

Žvalgomųjų tyrimų metu kalvos aikštelėje buvo ištirtos dvi perkasos, kurių bendras plotas sudaro 10 m^2. Po 10–20 cm storio velėna buvo 10–15 cm smėlio, permaišyto su juodžemiu, sluoksnelis. Velėnoje ir minėtame sluoksnyje aptikta molio, raudonų plytų

nuolaužų. Perkasose rasta: žiestų, neglazūruotų ir padengtų spalvota glazūra puodų šukių, plokštinių koklių fragmentų, molio tinko gabalų, stiklo, lėkščių, butelio šukių, stipriai aprūdijusios vinies dalis, skardos. Radiniai datuojami XVII–XIX a. Kalvoje kultūrinio sluoksnio, būdingo piliakalniui, neaptikta. Tai greičiausiai buvusi dvarvietė, o jos vietoje pastatyta sodyba.

Krikštonių dvarvietė yra apie 500 m į V–PV nuo Nemuno ir Žiočios (Graužos) santakos, 100 m į Š ir 50 m į R nuo Žiočios upelio kairiojo kranto, ties kelių Seirijai–Krikštonys ir Onciškiai–Krikštonys sankryža. Šioje dvarvietėje vykdyti archeologiniai žvalgymai, kurių metu surinkti žemės paviršiuje buvę radiniai, apklausti vietos gyventojai, surinkta istorinė medžiaga. Žvalgymų metu dvarvietės teritorija buvo apsėta žiemkenčiais, todėl šurfai tirti nebuvo. Teritorija nustatyta remiantis dvaro parceliaciniu planu ir pavieniais archeologiniais radiniais, rastais dirvos paviršiuje. Norint patikslinti šios dvarvietės datavimą reikia atlikti jos istorinius bei archeologinius tyrimus.

Vosbūčių kaimavietė yra apie 100 m į V nuo Nemuno ir Kviestinio santakos, Kviestinio dešiniajame, Nemuno kairiajame krante, abipus Onciškių–Baĺkasodžio kelio. 2003 m. ekspedicijos metu čia, arime, buvo rasta daug apdegusių akmenų, žiestos keramikos, koklių fragmentų, patinuotų langų stiklų, galąstuvas. Radiniai datuojami XVII a. ir vėlesniu laikotarpiu. Spėjama, kad čia yra akmens amžiaus gyvenvietė. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu ištirti 4 1x1 m dydžio šurfai. Surinkti dirvos paviršiuje buvę radiniai. Šurfai tirti 15 m į PR nuo Onciškių–Balkasodžio kelio, lygiagrečiai jam, 12–18 m atstumu vienas nuo kito. Nuėmus 20–30 cm storio armenį, aptiktas 40–70 cm storio kultūrinis sluoksnis. Jame surasta degėsių, plūkto molio aslos pėdsakų, akmenų grindinio fragmentų, raudonų plytų griuvenų. Šurfe 2 aptiktas iš lauko akmenų krautas buvusio pastato pamatas. Kituose šurfuose aptikta stambių plytgalių, akmenų, kaulų. Taip pat surasta plokštinių koklių fragmentų, puoštų augaliniu ornamentu ir padengtų žalia glazūra, datuojamų XVIII a. antrąja puse, stiklo šukių, lėkščių šukių, vinių.

Žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų metu buvo surinkti kelio Onciškiai–Balkasodis PR pusėje, abipus Kviestinio upelio ir kelio Onciškiai–Balkasodis ŠV pusėje, dešiniajame Kviestinio upelio krante esančiuose laukuose dirvos paviršiuje aptikti radiniai. Rasta glazūruotų ir neglazūruotų puodų šukių, kai kurios jų puoštos linijiniu ir banguotu ornamentu, dubeninių ir plokštinių koklių fragmentų, molio tinko gabalų, geležies gargažė. Keramika datuojama XVII a. ir vėlesniais laikotarpiais. Platesnį Vosbūčių kaimavietės žvalgymą apribojo pasėti žiemkenčiai. Po tyrimų paaiškėjo, kad tai buvusi kaimavietė, kurioje rasti radiniai datuojami XVII–XIX a. Ant kalvelės, kur buvo tirti šurfai 1 ir 2, galėjo stovėti istoriniuose šaltiniuose minimas Panemunės dvarelis.

Ulčičių spėjamas piliakalnis, vadinamas Ožkų malūnu, yra dešiniajame Papanario ir kairiajame Nemuno krantuose, šių upių santakoje. Tai labai apardytos kalvos, turinčios piliakalnio požymių, liekanos. Jos ŠV šoną nuplovė Papanario upelis, o ŠR – Nemunas. PR šlaitas išlikęs, jis status, apie 6 m aukščio, PV šlaitas apie 3 m aukščio. Viršuje yra 2–6 m pločio, 10 m ilgio ŠR–PV kryptimi platėjanti į ŠR nedidelė aikštelė. Tyrimų metu paaiškėjo, kad tai ne piliakalnis, o natūrali kalva.

ARCHAEOLOGICAL SURVEYS IN THE PANEMUNĖ

In 2005 KPC surveyed archaeological sites of an unidentified value located in the South Lithuania, Panemunė region.

During the survey of the Panemunė homestead site located on the so-called Morkus hill (Druskininkai district, Leipalingis subdistrict) on the top of the hill two trenches covering the total area of 10 m^2 were investigated. Presumably the site used to host a manor, and later the homestead was built instead of that.

The archaeological survey was also performed in the Krikštonys manor site (Lazdijai district, Noragėliai subdistrict,). The surface finds were collected, local inhabitants were inquired, and historical data were gathered.

In the Vosbūčiai village site (Lazdijai district, Noragėliai subdistrict) 4 test pits of 1x1 m each were excavated, and the surface finds were collected. The village site dated to the 17th – 19th century. Here, on the top of the hill there could be the Panemunė manor mentioned in the historical sources.

At the assumed hill-fort of Ulčičiai called Ožkų malūnas (Varėna district, Merkinė subdistrict) neither cultural layer, nor archaeological finds were discovered.

KLUONALIŲ SENŲJŲ LAUKŲ ŽVALGOMIEJI ARCHEOLOGINIAI TYRINĖJIMAI

Rėda NEMICKIENĖ, Algimantas MERKEVIČIUS, Julius KANARSKAS

2005 m. vykdyti Kluonalių senųjų laukų (Kretingos m.), esančių kairiajame Jauryklos upelio krante, žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. 2004 m. plačios apimties archeologiniai tyrinėjimai atlikti kitame Jauryklos upelio krante.

Archeologinių tyrimų tikslas – nustatyti, ar kairiajame Jauryklos upelio krante yra išlikusių nesunaikintų akmenų krūsnių ar pylimų liekanų. Šiame krante po Antrojo pasaulinio karo Ignas Jablonskis plane užfiksavo akmenų krūsnis, kurių viršutinės dalys vėliau buvo sunaikintos. Perkasų vietos pasirinktos remiantis 1950 m. sudarytu I. Jablonskio planu. Jos buvo kasamos 30–80 m atstumu nuo Jauryklos upelio šlaito. Iš viso ištirtos 4 perkasos (1–4), bendras ištirtas plotas – 103,5 m^2. Perkasose 2 ir 4 senuosius laukus žyminčių struktūrų neaptikta. Perkasoje 1 surasti apie 3 m skersmens apardyti dviejų krūsnių pagrindai. Perkasoje 3 taip pat aptiktas labai stipriai apardytas krūsnies (?) pagrindas. Tyrimų metu buvo renkami angliukai radiokarboniniams tyrimams.

Atlikus žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus, galima daryti išvadą, kad kairiajame Jauryklos upelio krante yra išlikusių, nors ir labai apnaikintų, senuosius laukus žyminčių struktūrų.

ARCHAEOLOGICAL SURVEY OF THE KLUONALIAI ANCIENT FIELDS (KRETINGA CITY)

In 2005 an archaeological survey of the Kluonaliai ancient fields was performed. It